

Міністерство освіти і науки України
Комітет з фізичного виховання і спорту МОН України
Сумська обласна державна адміністрація
Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації
Національний університет фізичного виховання і спорту України
Тартуський університет (Естонія)
Сумський державний університет

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ФАХІВЦІВ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ІІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
(Україна, Суми, 14–15 квітня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ОСОБИСТІСНА ОРІЄНТАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Григоренко Г. В., к. пед. н., доц.

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

g.v.grigorenc@mail.ru

Пріоритетним напрямком удосконалення, оптимізації та модернізації національної освіти, що визначені Національною доктриною розвитку освіти України в ХХІ столітті, є розробка та впровадження в навчально-виховний процес особистісно-орієнтованих педагогічних технологій, яким притаманні властивості гарантованого інноваційного досягнення освітніх цілей в галузі базового та фахового навчання. Характерними ознаками цих технологій є те, що вони компактні, логічно структуровані на основі визначених цілей навчально-виховного процесу, регламентовані змістовні, організаційно-педагогічні, суб'єкт-суб'єктні та ціннісні компоненти, які гарантовано забезпечують досягнення запланованого навчального, виховного та здоров'язберігаючого результату [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Метою нашого дослідження є теоретичне обґрунтування особистісної орієнтації в системі підготовки фахівців в галузі фізичного виховання.

Робота педагогічних університетів України у відповідності до змісту концепції освіти та національного виховання повинна бути спрямована на: а) якісне оновлення змісту, форм, методів, програм, засобів виховання і освіти на засадах розробки організаційно-педагогічних умов проектування та системного впровадження нових педагогічних технологій в професійно-педагогічне середовище фахової підготовки вчителів фізичної культури; б) наповнення змісту освіти і виховання історичними, культурними надбаннями українського народу, досвідом та досягненнями у фізкультурно-оздоровчій та реабілітаційній галузі стандартів передових країн світу; в) розробку та застосування оригінальних педагогічних технологій фахової підготовки студентів факультету фізичного

виховання, інноваційних підходів, фізкультурно-оздоровчих програм, проектів, педагогічних технологій, що охоплюють учнів загальноосвітніх шкіл та позашкільних закладів; г) розробку теоретико-методологічних основ гуманізації та особистісно-ціннісної орієнтації системи фахової підготовки студентів педагогічних університетів, здатних діяти у відповідності до потреб розвитку особистості учнів, сприяти розкриттю її талантів, здібностей, вихованню культури здоров'я, особистісно-ціннісного ставлення до нього [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Поняття «особистісна орієнтація в фаховій підготовці педагога в галузі фізичної культури» ми розглядаємо, як дидактичну систему організації професійно-педагогічної підготовки, спрямованої на цільовий розвиток у студентів ціннісних орієнтацій, ініціативи, самоактуалізації, духовності та пізнавально-виховної самореалізації, які є індивідуалізованими складовими у формуванні педагогічної майстерності. Особистісна орієнтація фахової підготовки вчителя фізичного виховання, тренера, педагога-реабілітолога, менеджера фізкультурно-оздоровчих послуг, як методологічна основа, входить до змісту поняття «особистісно-орієнтована фахова освіта», яке ми розуміємо, як вищу фахову освіту, що забезпечує формування і саморозвиток особистості студентів з урахуванням їх індивідуальних, духовних, психомоторних та мотиваційно-потребнісних параметрів у підготовці спеціалістів в галузі фізичної культури в різних ланках системи національної освіти.

Вважаємо, що в особистісно-орієнтованій системі професійно-педагогічної підготовки студентів, форми організації навчально-виховного процесу структуруються, як «особистісно-орієнтоване заняття» з циклу фахових дисциплін навчального плану. В контексті нашої роботи це поняття ми розглядали, як педагогічну систему, що структурується на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів і викладача, яка забезпечує оптимальне виховання та розвиток: а) фахових ціннісних орієнтацій у студентів; б) формування професійно-

педагогічних здібностей фахівця в галузі фізичної культури; в) використання та збагачення життєвого досвіду студентів з подальшою його трансформацією в педагогічну майстерність; г) надання студентам прав вибору варіантів поведінки, оцінок, висновків в різних ситуаціях фахової підготовки; д) реалізація творчих можливостей студентів на основі співтворчості, мотивації успіху, ціннісного ставлення до своєї майбутньої професійно-педагогічної діяльності.

Викладені ознаки особистісно-орієнтованого підходу до професійно-педагогічної підготовки фахівців в галузі фізичної культури свідчать про те, що його реалізація в освітньо-виховному середовищі педагогічного університету забезпечує оптимальні організаційно-педагогічні умови становлення педагога з системними показниками формування їх педагогічної майстерності. Наш висновок базується на результатах теоретико-методологічного дослідження цієї проблеми та фундаментальному узагальненні І. Беха, який аргументовано довів, що «основними психологічними умовами, які забезпечують професійне становлення педагога, є продуктивне подолання внутрішнього дискомфорту (в процесі фахової підготовки та професійно-педагогічної діяльності) в роботі. В основі таких ситуацій лежить невизначеність (некомпетентність, відсутність досвіду) в мотиваційній (небажання діяти), смисловій (втрата чи відсутність перспективи) сферах, а також нездатність до вибору способів діяльності, внутрішня конфліктність в ситуаціях дискомфорту, неготовності до професійного самовдосконалення й саморозвитку [2, с. 77], які є духовними, інтелектуальними, мотиваційно-потребнісними компонентами формування вчителя фізичної культури, тренера, педагога-реабілітолога.

Особистісно-орієнтовані інтерактивні педагогічні технології підготовки майбутніх фахівців для галузі фізичної культури, як свідчать концептуальні положення нової парадигми освіти, є основною інноваційною базою подолання багатьох проблем, суперечностей, невизначеності в сфері професійної підготовки педагогічних кадрів. Ефективність особистісно-орієнтованих

педагогічних технологій, інтерактивних форм професійної освіти визначаються тим, що вони формують у студентів педагогічних університетів фахову рефлексію, як основу їх майбутньої педагогічної компетентності та майстерності [7].

У контексті нашої науково-методичної роботи вищеозначені поняття ми розглядали в площині особистісно-орієнтованого формування у студентів певного рівня педагогічної культури. Сутність поняття «педагогічна культура вчителя фізичного виховання» дозволила розглядати його зміст, як частину загальнолюдської культури особистості, до складу якої входять комплементарно пов'язані духовні, естетичні, матеріальні, гуманістичні цінності, знання та способи творчої педагогічної діяльності вчителя, що необхідні суспільству для забезпечення історичного процесу зміни поколінь та соціалізації особистості, формування її здатності до особистісної здоров'ятворчої діяльності, як основної цивілізаційної умови ефективності вищеозначених процесів. При цьому педагогічну культуру вчителя фізкультурно-оздоровчої галузі ми вивчали і формулювали у студентів шляхом актуалізації її наступних структурно-функціональних аспектів: а) сфера професійно-педагогічної діяльності фахівця, що включає суспільно-соціальні вимоги, очікування, закономірності духовно-фахової ідентифікації педагога в галузі фізичної культури; б) місце загальнолюдської та національної культури, духовно-естетичних та педагогічних цінностей, що включають аксіологічні, праксіологічні, когнітивні, духовно-соматичні, мотиваційно-потребнісні та особистісно-соціальні компоненти фахової компетентності та педагогічної культури фахівця; в) соціальний інструмент гуманізації відношень між поколіннями та передачі соціально-педагогічного досвіду.

Таким чином, викладені ознаки особистісно-орієнтованої освіти, фахової підготовки майбутніх вчителів фізичної культури свідчать про те що одним з пріоритетів у системі професійно-педагогічної освіти є активне впровадження в навчально-виховний процес особистісно-орієнтованих

педагогічних технологій, які відповідають вимогам часу та потребують постійного вдосконалення та корегування.

Подальших наукових пошуків потребує розробка та впровадження в структуру професійної освіти майбутніх вчителів фізичної культури інтерактивних педагогічних технологій особистісно-орієнтованого формування здоров'ятворчої діяльності осіб з особливими освітніми потребами в системі інклюзивної освіти України.

Література:

1. Баханов К. Організація особистісно-орієнтованого навчання. – Вид. група Основа, 2008 – 159 с.

2. Бех І. Д. Виховання особистості: У2. Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: Теоретико-технологічні засади: Наук. видання. – К. : Лебідь, 2003. – 280 с.

3. Григоренко В.Г. Педагогічні технології особистісно орієнтованого формування у учнів загальноосвітньої школи культури здоров'я: теорія та практика: навч. посіб./В.Г.Григоренко, Г.В.Григоренко, С.О.Омельченко та ін.; за ред. В.Г.Григоренка, С.О.Омельченко. – Слов'янськ: Вид-во СДПУ, 2010. – 346 с.

4. Стратегія реформування освіти в Україні: Рекомендації з освітньої політики. – К.: "К.І.С.", 2003. – 296с.

5. Омельченко С.О. Взаємодія соціальних інститутів суспільства у формуванні здорового способу життя дітей та підлітків: Монографія / С.О.Омельченко. – Луганськ: Альма-матер, 2007. – 352 с.

6. Шиян О.І. Державна освітня політика з питань здорового способу життя молоді: монографія /Олена Шиян; Нац. акад. держ.упр. при Президентові України. – Л.,2010. – 295с.

7. Якиманская И.С. Личностно-ориентированное обучение в современной школе / И.С.Якиманская. – М.: Сентябрь, 2000. – 176 с.